

w sprawie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Wielkopolskiej Wyższej Szkoły Społeczno-Ekonomicznej w Środzie Wielkopolskiej o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku pedagogika na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 85 z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią zespołu odwoławczego

utrzymuje w mocy uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej nr 95/2020 z dnia 23 kwietnia 2020 r. w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Wielkopolskiej Wyższej Szkoły Społeczno-Ekonomicznej w Środzie Wielkopolskiej o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku pedagogika na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym.

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, uwzględniając opinię zespołu odwoławczego, uznało, iż wyjaśnienia, dodatkowe informacje i dokumenty uzupełniające przedstawione we wniosku Wielkopolskiej Wyższej Szkoły Społeczno-Ekonomicznej w Środzie Wielkopolskiej o ponowne rozpatrzenie sprawy wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Wielkopolskiej Wyższej Szkoły Społeczno-Ekonomicznej w Środzie Wielkopolskiej o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku pedagogika na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym nie uzasadniają zmiany opinii negatywnej wyrażonej w § 1 uchwały nr 95/2020 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 23 kwietnia 2020 r.

Podstawę podjęcia uchwały Nr 95/2020 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej stanowiły następujące zarzuty:

1. W zaprezentowanej koncepcji kształcenia na kierunku pedagogika nie zostało określone, do jakich obszarów pracy pedagogicznej ma być przygotowany absolwent proponowanego kierunku. W ogólnej charakterystyce studiów pojawia się informacja o kształceniu na kierunku pedagogika, specjalności *pedagogika ogólna*. Zaproponowane moduły specjalnościowe nie pozwalają jednak na przygotowanie absolwenta studiów do pracy na stanowisku pedagoga resocjalizacyjnego, wychowawcy, kuratora sądowego, realizatora programów interwencyjnych i profilaktycznych, o których mowa we wniosku (s. 7 wniosku). W konsekwencji, na podstawie dokumentacji wniosku, trudno określić do jakich obszarów pracy pedagogicznej ma być przygotowany absolwent wnioskowanego kierunku.

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia wywiodła, że prowadzi studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym na kierunku pedagogika w swojej Filii w Kaliszu na

podstawie pozytywnie ocenionego wniosku przez PKA. Wnioskodawca podkreślił, że kierunek ten prowadzi od 15 lat i jego absolwenci są docenieni na rynku pracy czego dowodem jest choćby fakt, że najszybciej po studiach otrzymują pracę na umowę o pracę. Poinformował, że dostosowano wniosek do wytycznych Polskiej Komisji Akredytacyjnej zawartych w uchwale nr 95/202 z dnia 23 kwietnia 2020 r. Poprawiona koncepcja kształcenia stanowi załącznik nr 1 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. W 21 punktach wyliczono, jaką wiedzę, jakimi umiejętnościami i kompetencjami społecznymi będzie dysponował absolwent wnioskowanego kierunku. Absolwent studiów pierwszego stopnia na kierunku pedagogika w specjalności pedagogika ogólna „...wyposażony zostanie w wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne wynikające z tak pomyślanej koncepcji kształcenia, w której uwzględniono zdecydowaną większość założeń Krajowych Ram Kwalifikacji dla efektów kształcenia z zakresu nauk społecznych. Zdobędzie specjalistyczne umiejętności i kompetencje niezbędne do wykorzystywania wiedzy w diagnozowaniu, projektowaniu, organizowaniu, realizowaniu i ewaluacji działalności pedagogicznej (wychowawczej, edukacyjnej opiekuńczej, doradczej, kulturalnej, pomocowej, terapeutycznej) w odniesieniu do grup i jednostek. Będzie wykazywał się umiejętnościami uczenia się, doskonalenia swojej wiedzy, umiejętności i kompetencji pedagogicznych z wykorzystaniem nowoczesnych środków oraz metod pozyskiwania, organizowania, przetwarzania informacji i materiałów. Będzie umiejętnie komunikował się ze specjalistami, jak i z innymi osobami biorącymi udział w procesach pedagogicznych przy użyciu profesjonalnych metod technik. Będzie charakteryzował się empatią, wrażliwością, przedsiębiorczością, refleksyjnością oraz z postawami prospołecznymi i poczuciem odpowiedzialności. Będzie potrafił radzić sobie na rynku pracy” (str. 1 – 2 załącznika nr 1 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy).

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia nie przedstawiła we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy informacji pozwalających na ustalenie, że dokonane zostały właściwe działania naprawcze. Przedstawiona we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy koncepcja kształcenia nadal odnosi się do kształcenia na kierunku pedagogika, specjalność pedagogika ogólna. Określenie to nie wskazuje *ipse per se*, do jakich – konkretnie – obszarów pracy pedagogicznej ma być przygotowany absolwent wnioskowanego kierunku. Pedagogika ogólna obejmuje wszystkie możliwe subdyscypliny. Każdy z obszarów pracy pedagogicznej może być odrębnym polem specjalności zawodowej, adekwatnym do jednej z subdyscyplin. Wypowiedzi ujęte w załączniku nr 1 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, zatytułowanym „Koncepcja kształcenia” mają na tyle ogólny charakter, iż nie pozwalają na ustalenie tych obszarów. Możliwości takiej nie daje także analiza informacji ujętych w dalszych załącznikach do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy. Przeciwnie, analiza tych informacji jedynie pogłębia wątpliwości dotyczące wskazania obszarów pracy pedagogicznej, do jakich ma być przygotowany absolwent wnioskowanego kierunku. Z informacji tych można wyprowadzić wniosek, iż koncepcja kształcenia oparta jest w dużej części na efektach, treściach i zajęciach adekwatnych dla kierunku praca socjalna, uzupełnionych przez elementy właściwe dla pedagogiki ogólnej. Uczyniono to jednak w sposób, jaki nie pozwala na przyjęcie, że zaproponowane moduły zajęć umożliwiają przygotowanie absolwenta studiów do pracy w jednym z typowych obszarów pracy pedagogicznej, jak np. na stanowisku pedagoga resocjalizacyjnego, wychowawcy, kuratora sądowego, realizatora programów interwencyjnych i profilaktycznych, itp.

Na zajęcia specjalnościowe, przygotowujące do pracy w jednym z w/w obszarów pracy pedagogicznej, przeznaczono łącznie 80 godzin wykładów i 90 godzin ćwiczeń, przy czym mają one charakter „do wyboru”, czyli nie muszą być realizowane przez studenta. Jest to rozwiązanie nieprawidłowe, gdyż brak dokonania przez studenta wyboru określonych zajęć, całkowicie uniemożliwia realizację określonych efektów uczenia się wskazanych dla kierunku, szczególnie w kategorii umiejętności, newralgicznych dla kierunku o profilu praktycznym. M.in. nie jest możliwe osiągnięcie efektów uczenia się adekwatnych do realizacji działań terapeutycznych (co ujęto w poprawionej koncepcji studiów), jeśli student nie uczestniczył w zajęciach *terapia pedagogiczna*, a sytuacja taka jest możliwa, gdyż zajęcia te nie mają charakteru obligatoryjnego. Analogicznie, nie jest możliwe osiągnięcie efektów adekwatnych do diagnozowania działalności pedagogicznej w odniesieniu do grup i jednostek (co również ujęto w poprawionej koncepcji studiów), skoro *diagnostyka psychopedagogiczna* jest tylko jednymi z dziewięciu zajęć specjalnościowych do wyboru, a student obowiązany jest do wyboru tylko sześciu, zatem może zdarzyć się sytuacja, że nie weźmie udziału w zajęciach kluczowych dla realizacji określonych efektów uczenia się, wskazanych dla kierunku. Nie jest także możliwe osiągnięcie efektów adekwatnych do resocjalizacji, gdyż jako zajęcia do wyboru, wskazane zostały przedmioty, które winny stanowić zajęcia obligatoryjne: *metodyka pracy nauczyciela w placówce resocjalizacyjnej i socjoterapeutycznej* (przy czym Wnioskodawca nie uwzględnił, że kompetencje nauczycielskie wymagają specjalnych założeń programowych studiów, których brak w przedstawionym wniosku) czy *prawne podstawy resocjalizacji i profilaktyki społecznej oraz system wspierania rodzin dysfunkcyjnych*. Opisane powyżej wady przyjętych przez Uczelnię rozwiązań powodują, że student może ukończyć kierunek nie uzyskawszy prawidłowego przygotowania do żadnego z obszarów pracy pedagogicznej, co świadczy o występującym nadal braku przejrzystości i spójności koncepcji kształcenia.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut pozostaje w mocy**.

2. Zaproponowany program praktyk zawodowych nie pozwala na opanowanie umiejętności praktycznych i przygotowanie absolwentów do prowadzenia działalności zawodowej właściwej dla absolwentów pedagogiki. Praktyka zawodowa o łącznym wymiarze 500 godzin uwzględnia zajęcia warsztatowe prowadzone w Uczelni (100 godzin) i praktykę realizowaną w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych (400 godzin). Praktyka zawodowa realizowana w Uczelni uwzględnia cztery bloki – blok 1 – *Metodyka pracy socjalnej*, blok 2 – *Warsztat umiejętności socjoterapeutycznych*, blok 3 – *Warsztat superwizyjny* i blok 4 – *Metodyka pracy z grupą* – wykorzystywane metody dydaktyczne w tych blokach to metody podające - wykłady realizowane w Uczelni. Taka organizacja nie zapewnia studentom zdobycia doświadczenia w warunkach właściwych dla zakresu działania pedagoga. Praktyka zawodowa o charakterze obserwacyjno-asystenckim realizowana poza Uczelnią również nie pozwala na realizację praktyk w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej, w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Proponowana organizacja praktyk nie pozwala zatem na realizację celu praktyk, tj. „nabycie umiejętności praktycznego działania w zawodzie” (s. 466 wniosku). Również forma oceny praktyk - w oparciu o ocenę opiekuna praktyki z ramienia instytucji, przeprowadzoną rozmowę z koordynatorem praktyki ze strony uczelni i hospitowania wybranych zajęć - nie pozwala na wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia

efektów uczenia się, tym bardziej, że w programie praktyk (s. 153-154 wniosku) zapisano, że student jedynie podejmuje próbę zajęć pod kierunkiem wyznaczonego w placówce opiekuna (s. 154 wniosku).

Stanowisko Uczelni

We wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy Uczelnia podniosła, iż dostosowano wniosek do wytycznych Polskiej Komisji Akredytacyjnej zawartych w uchwale nr 95/2020 z dnia 23 kwietnia 2020 r., zmieniono program praktyk (załącznik nr 7 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy).

Według zapisów zawartych w załącznikach do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, głównie

z załącznika nr 7 wynika, iż każdy student w czasie trwania studiów musi odbyć 6-miesięczną praktykę zawodową. Przyjęto, że 1 miesiąc praktyk= 168 godzin (40 godz. tygodniowo x 4,2 tygodnia miesięcznie) = 6 pkt ECTS.

Praktyki należy odbyć w następujący sposób:

- na 3 semestrze studiów - 1 miesiąc praktyk= 168 godz. = 6 ECTS
- na 4 semestrze studiów - 1 miesiąc praktyk= 168 godz. = 6 ECTS
- na 5 semestrze studiów - 2 miesiące praktyk= 336 godz. = 12 ECTS
- na 6 semestrze studiów - 2 miesiące praktyk= 336 godz. = 12 ECTS

„Podczas 3 i 4 semestru studiów praktyka będzie miała charakter obserwacyjno - asystencki. Podczas 5 i 6 semestru studiów poza praktyką obserwacyjno - asystencką student musi samodzielnie prowadzić 168 godz. zadań pod nadzorem opiekuna praktyk.

Praktykę można odbyć w następujących instytucjach: policja, policyjna izba dziecka, więziennictwo, zakłady karne, zakłady wychowawcze, domy poprawcze, ośrodki szkolno-wychowawcze, kuratela sądowa, organizacje pozarządowe (PCK, stowarzyszenia typu hospicja, stowarzyszenia monarowskie, wolontariaty), świetlice terapeutyczne, szkoły /pedagog szkolny/ itp., jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej oraz w instytucjach i organizacjach zajmujących się pomocą i pracą socjalną na rzecz osób i rodzin wymagających wsparcia np. ośrodki pomocy społecznej, ośrodki pomocy rodzinie, domy pomocy społecznej”.

Wskazano, do czego zobowiązany jest student w trakcie praktyki, m.in. do asystowania przy wszystkich czynnościach podejmowanych przez podstawową kadrę placówki; prowadzenia zajęć z wychowankami bądź podopiecznymi placówki; zapoznania się z dokumentacją i podstawowymi aktami prawnymi określającymi jej funkcjonowanie etc.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia nie przedstawiła we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy informacji pozwalających na ustalenie, że dokonane zostały właściwe działania naprawcze. Wnioskodawca zmienił program praktyk, zwiększono liczbę godzin w sposób zgodny z art. 67 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 85). Jednak z załączonej do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy karty przedmiotu *praktyka zawodowa* (załącznik nr 8) wynika, iż dla studenta rozpoczynającego te zajęcia, nie określono żadnych wymagań wstępnych. Tymczasem kwestia ta ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia efektów uczenia się.

Jak wskazał Wnioskodawca, „praktykę można odbyć w następujących instytucjach: policja, policyjna izba dziecka, więziennictwo, zakłady karne, zakłady wychowawcze, domy poprawcze, ośrodki szkolno-wychowawcze, kuratela sądowa, organizacje pozarządowe (PCK, stowarzyszenia typu hospicja, stowarzyszenia monarowskie, wolontariaty), świetlice terapeutyczne, szkoły (pedagog szkolny)”.

Jeden z efektów uczenia się przypisanych do zajęć *praktyka zawodowa*, posiada treść: [student] „umie opracować podstawowe narzędzia diagnostyczne” (EK4). Efekt ten nie jest możliwy do osiągnięcia przez studenta, który nie wybierze zajęć specjalizacyjnych *diagnostyka pedagogiczna*. Takiego obowiązku, w świetle karty przedmiotu *praktyka zawodowa*, jednak nie ma, a brak wyboru tych zajęć skutkuje brakiem osiągnięcia efektu kształcenia.

Praktyka zawodowa na studiach o profilu praktycznym powinna być podzielona na moduł kierunkowy - ogólnopedagogiczny, przebiegający w różnych placówkach związanych z systemem edukacji, wychowania, terapii i wsparcia oraz reedukacji, a ponadto na moduł specjalnościowy. Celem modułu kierunkowego jest poznanie asystenckie potencjalności występowania pedagogiki. Drugim etapem powinna być właściwie przygotowana – zrealizowanymi zajęciami metodycznymi - praktyka specjalnościowa. Zachowany wówczas zostaje logiczny związek pomiędzy programem studiów a ofertą zawodową dla absolwenta. Takiej, konsekwentnej względem konieczności osiągnięcia efektów kształcenia, organizacji praktyk zawodowych, we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy brakuje.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut pozostaje w mocy**.

3. Na wnioskowanym kierunku studiów przewidziano możliwość zaliczenia praktyki zawodowej w oparciu o zaświadczenie potwierdzające pracę w danej placówce (s. 152 wniosku). Należy podkreślić, iż zgodnie z art. 71 ust 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce „Uczelnia może potwierdzić efekty uczenia się uzyskane w procesie uczenia się poza systemem studiów osobom ubiegającym się o przyjęcie na studia na określonym kierunku, poziomie i profilu”, zatem nie wprowadza możliwości potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów w toku studiów. Ponadto potwierdzenia efektów uczenia się osobom ubiegającym się o przyjęcie na studia na określonym kierunku, poziomie i profilu może dokonać uczelnia spełniająca warunek określony w art. 71 ust 1 pkt 1 albo pkt 2 powołanej ustawy. Żadnego z tych warunków uczelnia składająca wniosek nie spełnia.

Stanowisko Uczelni

Wnioskodawca odniósł się do zarzutu 3 w ramach wyjaśnień i informacji przedstawionych odnośnie zarzutu 2.

Stanowisko Prezydium PKA

Z informacji przedstawionych we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wynika, iż na wnioskowanym kierunku studiów nie będzie już możliwości zaliczenia praktyki zawodowej w oparciu o zaświadczenie potwierdzające pracę w danej placówce.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut stał się bezprzedmiotowy**.

4. Proponowana obsada zajęć dydaktycznych w przypadku następujących przedmiotów: *wprowadzenie do psychologii, podstawy wiedzy o rozwoju biopsychicznym człowieka w cyklu życia, elementy psychologii klinicznej i psychopatologii, psychoterapia i socjoterapia w pracy socjalnej i resocjalizacyjnej, podstawy dydaktyki ogólnej, pedagogika czasu wolnego, wprowadzenie do psychologii, pedagogika ogólna, podstawy wiedzy o rozwoju biopsychicznym człowieka w cyklu życia, wybrane problemy pedagogiki specjalnej, subdyscypliny pedagogiki specjalnej, prawne podstawy resocjalizacji i profilaktyki społecznej oraz system wspierania rodzin dysfunkcyjnych, andragogika jest niewłaściwa.*

Stanowisko Uczelni

Do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy dołączono załączniki nr 13 – 16, obejmujące informacje o kompetencjach osób wskazanych w załączniku nr 2 do uchwały Prezydium PKA nr 95/2020, zatytułowanym „Nieprawidłowa obsada zajęć dydaktycznych”.

Wnioskodawca podkreślił, że osoby te prowadzą na Uczelni zajęcia od wielu lat i są bardzo wysoko oceniani przez studentów. Dodał, że osoby te prowadzą zajęcia na zbliżonym (do wnioskowanego) kierunku – praca socjalna i w czasie wizytacji tego kierunku przez PKA w 2015 roku komisja pozytywnie oceniała prowadzenie analogicznych przedmiotów, przez te osoby, na ocenianym kierunku.

Stanowisko Prezydium PKA

Uczelnia nie przedstawiła we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy informacji pozwalających na ustalenie, że podjęte zostały odpowiednie działania naprawcze. Wnioskodawca nie przedstawił nowych osób prowadzących zajęcia, a jedynie zaprezentował bardziej szczegółowe informacje o kompetencjach osób wymienionych w załączniku nr 2 do uchwały Prezydium PKA nr 95/2020, zatytułowanej „Nieprawidłowa obsada zajęć dydaktycznych”. Informacje te nie pozwalają na zmianę oceny kompetencji tych osób.

Osoba, której powierzono prowadzenie zajęć *seminarium dyplomowe, elementy psychologii klinicznej i psychopatologii oraz psychoterapia i socjoterapia w pracy socjalnej i resocjalizacyjnej* posiada wprawdzie dorobek naukowy z zakresu psychologii, związany głównie z psychologicznymi aspektami rozwoju dzieci i młodzieży uzdolnionej, ale nie posiada dorobku naukowego lub doświadczenia zawodowego zdobytego poza uczelnią, adekwatnych do w/w zajęć.

Osoba, której powierzono prowadzenie zajęć *metodologia badań społecznych i pedagogicznych* posiada wprawdzie dorobek naukowy związany głównie z socjologią edukacji, jednak nie posiada dorobku naukowego lub doświadczenia zawodowego zdobytego poza uczelnią, adekwatnych do prowadzenia zajęć z zakresu metodologii badań pedagogicznych. Raporty badawcze przygotowane przez w/w osobę, recenzowane w Instytucie Spraw Publicznych nie mogą stanowić właściwego zaplecza kompetencyjnego dla specyficznie organizowanych badań pedagogicznych.

Osoba, której powierzono prowadzenie zajęć *wprowadzenie do psychologii, pedagogika ogólna, podstawy wiedzy o rozwoju biopsychicznym człowieka w cyklu życia, wybrane problemy pedagogiki specjalnej, subdyscypliny pedagogiki specjalnej* posiada wprawdzie dorobek naukowy i doświadczenie zawodowe, związane głównie z socjologią wychowania oraz z socjologią wojskowości, ale nie posiada dorobku naukowego lub doświadczenia zawodowego zdobytego poza uczelnią, adekwatnych do w/w zajęć.

**Uchwała nr 341/2020
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 18 czerwca 2020 r.**

Osoba, której powierzono prowadzenie zajęć *prawne podstawy resocjalizacji i profilaktyki społecznej oraz system wspierania rodzin dysfunkcyjnych* nie posiada żadnego dorobku naukowego lub doświadczenia zawodowego zdobytego poza uczelnią, adekwatnych do w/w zajęć.

W związku z powyższym sformułowany uprzednio **zarzut pozostaje w mocy**.

Biorąc pod uwagę podtrzymanie zarzutów nr 1, 2 i 4 Prezydium PKA stwierdza, że nie zaistniały przesłanki do zmiany opinii negatywnej wydanej w uchwale nr 95/2020 z dnia 23 kwietnia 2020 r.

§ 2

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
2. Rektor Wielkopolskiej Wyższej Szkoły Społeczno-Ekonomicznej w Środzie Wielkopolskiej.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej
Podpisano podpisem kwalifikowanym w dniu
22.06.2020

Krzysztof Diks

